

พระองค์เจ้าพระอรุณนิภาคุณากร ๑ พระราชทาน
 ทาลียัตรแฉกพื้นตาดกษัตริย์ และเครื่องสมณบริโภค
 สำรับขีศรีขีรส แล้วพระราชทานสัญญาบัตร
 ให้หม่อมเจ้าพระภูษงค์เป็รียง ๕ ประโยคใน
 พระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรมขุนเจ็รณผลพูนสวัสดิ
 เปนหม่อมเจ้าพระสดาพรพิริยพรคที่พระราชานัด
 พระราชทานทาลียัตรแฉกพื้นตาดกษัตริย์ และ
 เครื่องสมณบริโภค ครั้นเวลา ๕ โมงเศษ
 เสด็จพระราชดำเนินจากพระอุโบสถ ขึ้นทรงรถ
 พระที่นั่งเสด็จกลับเข้าพระบรมมหาราชวัง

อนึ่งในหนังสือราชกิจจานุเบกษา แผ่นที่ ๓๐
 หน้า ๒๔๘ กำหนดวันตั้งหม่อมเจ้าพระอรุณเป
 พระองค์เจ้านั้นเป็นเดือน ๑๐ ค่ำปี ที่ถูกนั้นคือใน
 วัน ๕ เดือน ๑๒ แรม ๑๐ ค่ำนี้

คำประกาศ

ตั้งพระองค์เจ้าอรุณนิภาคุณากร

คุณมัตถุ พระพุทธศาสนกาล เปนอดีตภาค
 ดั่งแล้ว ๒๕๓๐ พรรษา ปัตถุขันธ์กาล ะวาระ
 สัจจระกรรตักมาศกาศพิชัย ทสมิตถิตถาวร
 ปริเขตกาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ
 ยศินทรเทพยมหามงกุฏ บรมศุขรัตนราชรังษ
 วรุตมพงษ์บริพัตร วรขัตติยราชนิโครม จาตุรนต์
 บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ คุภโตสุชาติสัง
 สุธขเคศาหณี จักรกรีบรมนารถ มหามกุฏราช
 วังกูร สุจริตมูลสุสาธิทอรรคกฤษุไพบุลย์ บร
 พาคุลยกฤษุภินิหาร สุภาธิการรังสฤษุขี ธิัญญ
 ลัญญณวิจิตรโสภาคยสรวพงค์ มหาชินคณางค์

ประนตบาทมงกษยกุล ประสิทธิสิรพรพศุภผล
 อุดมบรมสุขุมล ทิพยเทพาวตาร ไพศาลเกียรติ
 คุณ อุดมพิเศศ สรรพเทเวศรานุรักษ์วิสิสุ
 คักกิสมญา พิณิตประชานารถ เปรมกระมลขัตติย
 ราชประยูร มูลมุขมาตยวภิรมย อุดมเทศาธิ
 การ ขีริบวรคุณสวารสยามาทินคร วรุตเมกราช
 ทิลก มหาปริวารนายกษณันต์ มหันต์วฤทธิเศ
 สรรพวิเศศคีรินทร อนุชณนิกรสโมรสสมมต
 ประสิทธิวรยศมโศคม บรมราชสมบัติ นพปดล
 เสวตรนัทรากนิตร คีริรัคไนปลักษณ มหาบรม
 ราชากิเศกภิลิต สรรพทศทิวชีวิตไชย สกถม
 ไทยสวริวมทาสวามินทร มเทศวณคินทรมหา
 มาชิราชวโรดม บรมนารถชาติอาชาวไศรบ
 พุทธาชิไตรวิทนสรณารักษ์ อุดมคักกิลคินเวศธา
 ธิยตี เมกตากรุณาสีตลทุทัย โคนโปไมยบุญการ
 สกลไพศาลมหาธิญาธิบดินทร ปรมินทรชรมิก
 มหาราชชาติราชบรมนารถพิตร พระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชดำริที่ว่า หม่อมเจ้าพระอรุณนิภา
 คุณากรเป้นพระโอรสใหญ่ในพระเจ้าราชวรวงษ์เธอ
 กรมหมื่นนภุมินทร์ภักดี ได้ทรงบรรพชาเป้นสามเณร
 มาแต่ทรงพระเยาว์ จนพระชนมายุสมควร
 จึงได้ทรงรับบรรพชา อุปสมบทเป้นพระภิกษุ
 ได้ทรงเรียนพระปริยัติธรรม มาแต่ทรงพระผนวช
 เป้นสามเณร จึงได้เข้าแปลพระคัมภีร์ในที่ประชุม

พระราชคณสอยไล่พระไต่ระยี่ฎักได้ ๕ ประโยค
 จึงได้รับพระราชทานทาลิปัตรพินทวกลปเวียญ ๕
 ประโยคในรัชกาลที่ ๔ นั้น

แต่เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จทรง
 เสด็จเป็นสามเณรนั้น หม่อมเจ้าพระอรุณนิภา
 อนุกรมราชกุมารีได้เป็นที่สนิทชิดชอบพระอัครชายาไศรย ได้
 เสด็จมาที่วัดบวรนิเวศวิหาร เนื่อง ๗ ในเวลา
 เมื่อเสด็จพระราชดำเนินวัดโสมนัสวิหาร ก็ได้
 เสด็จประทับที่ตำหนัก หม่อมเจ้าพระอรุณนิภา
 อนุกรมราชกุมารีเป็นที่พัก จึงได้ทรงคุ้นเคยแต่นั้นมา
 ครั้นเมื่อทรงสถาปนาองค์ราชชนนี จึงได้โปรด
 เกล้าฯ เลื่อนขึ้นเป็นหม่อมเจ้าพระราชคณ
 เสด็จเสด็จมาครองวัดราชชนนีพระอารามหลวง

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ
 ออกทรงบรรพชาอุปสมบท หม่อมเจ้าพระอรุณนิภา
 อนุกรมราชกุมารีได้เสด็จเข้ามาประจำอยู่ในพระตำหนัก
 ที่พระพุทธรักษสถานมีวันที่ได้ เสด็จกลับไปยังวัด
 เพื่อจะมีให้ข้าทูลพรหมทุกวันเกือบ ได้คอยทูล
 แนะนำตักเตือน ให้ทรงประพฤติปฏิบัติให้
 ต้องตามพระวินัยบัญญัติ เป็นความชอบอยู่เป็น
 อันมาก ส่วนพระมหาดเถรที่ได้เป็นพระอัครชายาจารย์
 พระกรรมวาจาจารย์ แลที่ได้ถวายโอวาทา
 นุสาสน์ทั้งที่ได้มาประจำอยู่ในคราวนั้น ก็ได้ทรง
 เลื่อนยศยศศักดิ์ เป็นการสนของคุณสมควร

แก่ทรงคุณธรรมโดยมากแล้ว แต่หม่อมเจ้า
 พระอรุณนิภาอนุกรมราชกุมารี ยังหาได้ทรงยกย่อง
 คย่างหนึ่งอย่างใดไม่ ประการหนึ่งหม่อมเจ้าพระ
 อรุณนิภาอนุกรมราชกุมารีเป็นพระโอรสใหญ่ ในพระเจ้า
 ราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่นมุนีทวรัชต์ที่กรมที่กล่าว
 มาแล้วนั้น ก็สมควรที่จะได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 สำหรับตระกูลในพระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่น
 มุนีทวรัชต์ หม่อมเจ้าพระอรุณนิภาอนุกรมราชกุมารี
 ก็ได้ลาผนวชออกมารับยศยศศักดิ์ ปกครอง
 วงษ์ตระกูล

จึงทรงพระราชดำริว่าขอความตั้งปวงอัน
 กล่าวมาแล้วนี้เป็นเหตุอันสมควร ที่จะทรงยก
 ย่องพระเกียรติยศ หม่อมเจ้าพระอรุณนิภาอนุกรมราชกุมารี
 ให้ถึงขั้นทั้งในทางตระกูล แลทางสมณฉาน
 นั้นควรศักดิ์ได้

จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้ง
 หมาย คำรัสเห็นเกล้าฯ ให้สถาปนาหม่อมเจ้า
 พระอรุณนิภาอนุกรมราชกุมารี ขึ้นเป็นพระองค์เจ้ามีนาม
 ตามจากฤกษ์ในพระสุพรรณบัฏ มีคำนำหน้าแล
 เพิ่มท้ายพระนาม ว่าพระวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้าพระ
 อรุณนิภาอนุกรมราชกุมารีสุทนต์วิสุทธิพรต ศาคราภิรักษ์
 ราชวรวงษ์ อารังสมณคุณวิบุลย์คุณิศวรรค
 ปรียัติศีลวรรตโกศล ไสภณธรรมมาลังการภุสิต
 อนุกรมราชกุมารี ทรงศักดิ์นาสามพันตามตำแหน่ง
 ศักดิ์ยศในราชตระกูล แลคำรังสมณศักดิ์พิเศษ

พระพรหมมณี มีโทษอากรเป็นนคบุตาราคาเดือน
 ละ ๕ คำตั้ง มีอิทธิยศตณานาคคีภิสถสมควรทรงตั้ง
 ตณานากรม ๖ รูป กิ่งพระครูปลัด ๑ พระครู
 วิชัย ๑ พระครูวิชัยธรรม ๑ พระครูสมุท ๑
 พระครูใบฎีกา ๑ พระครูสังฆวรรวฤทธิ์ ๑ รวม ๖ รูป
 ขออาราธนาให้ทรงรับอากร พระพุทธศาสนา
 เป็นภาระตั้งสอง และรับอธิกรณภิกษุสงฆ์
 สามเณรในคณะนคสมควรแก้คำตั้ง แลอิทธิยศ
 ซึ่งพระราชาทานนี้ จงทรงเจริญพระชนมายุ
 พรรณสุขพลปฏิภาณ คุณสารสมบัติสรรพศิวิ
 สวัสดิพิพัฒน์สถาพรเจริญเถิดกาล ในพระพุท
 ธาสนาเทเวญ
 ซึ่งทรงพระราชา ทริทว่า หม่อมเจ้าพระภุชงค์
 ในพระเจ้าราชวรวงษ์เธอ กรมขุนเจิวณผลพูนสวัสดิ
 มีอุสาทพิริยภาพ เจ้าเรียนพระคัมภีร์ปริยัติ
 ธรรมมาก จนไขแปลได้สอยให้ประชุมพระราชา
 คณะผู้ใหญ่ผู้มีชัย ได้ตั้งปริยัติ ๕ ประโยค
 คีรณคุณธรรม สมควรเป็นหม่อมเจ้าราชาคณะ
 ฝ่ายสมณะคักกิได้ จึงมีพระบรมราชโองการ
 มारพระบัณฑูรสุรสิงหนาท คำว่า ตั้งให้สร้างหน้า
 หม่อมเจ้าพระภุชงค์ เป็นหม่อมเจ้าราชาคณะ
 มีพระนามในสัญญาบัตรว่า หม่อมเจ้าพระสถาพร
 พิริยพท มีอำนาจสมณคักกิเสมอราชคณะ
 พระราชทานนคภิตรราคาเดือนละ ๕ คำตั้ง
 ขออาราธนา ให้รับชำระพระพุทธศาสนาเป็นภาระ
 ตั้งสอง แลรับอธิกรณภิกษุสงฆ์สามเณร

ในพระอารามนคสมควร แก้คำตั้งนคตณาน
 นคคักกิซึ่งพระราชาทานนี้ ขอให้ มีคชสวัสดิ
 ตณานากรมเจริญเจริญเถิดกาล ในพระพุทธรูป
 เจ้ายี่บุน ขาเผ่าทูตของขัติพระบาท
 เจ้ายี่บุนท. ข. มากรุงเทพฯ ที่ใดก็ตามคิดว่า
 ะมาถึงในแรมเดือน ๑๓ นั้นนี้ ยักันมาถึงในวัน
 ๕ เดือน ๑๓ แรม ๕ คำ บุกถนนพศก คักกิราช
 ๑๓๕๕ ขึ้นจากเรือที่ท่าสนั่นท่าโดยแล้วไปพักที่
 วังสราญรมย์
 วัน ๕ เดือน ๑๓ แรม ๑๐ คำ บุกถนนพศก
 คักกิราช ๑๓๕๕ เจ้าพนักงานได้จับกวางที่จรวบ
 เจ้ายี่บุนเข้าเผ่าทูตของขัติพระบาท พร้อมที่
 พระที่นั่งจักรวรรดิมหาปราสาท ของข้างฝ่ายเบรพทศ
 พระบรมวงษานวงษ์ แลเข้าทูตของขัติพระบาท
 ฝ่ายทหารพลเรือน ซึ่งจรวบเจ้ายี่บุนแต่งเคมยศ
 ๕๕ ครั้นเวลาบ่าย ๕ โมงเจ้ายี่บุนกับเจ้า
 ซึ่งเป็นพระชายา แลชนนางยี่บุนซึ่งมาด้วยในขบวน
 มาแก่วังสราญรมย์ เข้ามาในพระบรมมหาราชวัง
 ครั้นรอดมาถึงแถวทหารมหาดเล็ก ซึ่งคอยรับขบวน
 หอพระสมุทชีวินญาณ ทหารเข้าแถวเพลงนำ
 มีลือมยี่บุนแก้คำขึ้นวันที่ยาวช หยควรที่ท้ายนี้
 ใดพระที่นั่งจักรวรรดิมหาปราสาท พระเจ้าน้องยา
 ขอ กรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคมคชยี่บุนกรมวัง พระ
 เจ้าน้องยาขอ กรมหลวงเทเวระวงษ์วโรประการ
 เสนาบดีว่าการต่างประเทศ เสด็จมารับเจ้ายี่บุนที่
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงฉลองพระ